

Տէրը կը քալէ՝ հանդարտ քալուածքով մը, աչքերը, այդ անուշ, սիրազեկ աչքերը յառած ամպերու մէջ կորսուած հորիզոնին, զոր շատ որոշ կը տեսնէ ինք. և իր ետեւէն կուգայ հսկայ բազմութիւնը, որ տակաւ կը մեծնայ, կը ծաւալի: Եւ հարիւրաւոր բերաններ՝ Տիրոջ շրթունքներէն կախուած, կը սպասեն թէ երբ պիտի բանայ բերանը՝ ըսելու այն գերբնային այլարանութիւնները, որոնք ուղղակի ժողովուրդին սրտին կը խօսին:

Եւ Տէրը կը դառնայ անոնց:

Անոնց ապէս աղմուկները կը դադրին, շշուկները կը լռեն և ազդու լռութիւն մը կը տիրէ այդ խուժանին մէջ:

Եւ Յիսուս կը խօսի... կը խօսի անսէշ, մեղմիկ:

Այնպէս շատ պերճախօսներ տեսած էր. տեսած էր հուշակաւոր ճարտասաններ, որոնք ամբողջովին հիացուցին և որոնց ձայնին պարզ մէկ ելեւէջը սարսուռներ կը պարտօնէր ունենդիրներուն մէջ. տեսած էր պերճախօս դօրապետներ, որոնք իրենց ձիուն վրայ կանգնած վեհախառն, իրենց խօսքին ազդեցութիւնովը բանական զըզըրդեցուցեր էին: Բայց Յիսուս ծնաւ, և միւսները նսեմացան:

Սոսկեցաւ Յիսուս, և հոգիներու ահա-գին բանակ մը, յուզուած ու տրոհուած, գնաց իր Փրկիչին ետեւէն: Սոսկեցաւ Յիսուս, և բովանդակ մարդկութիւնը տեսաւ իր ազգական լուսապայծառ՝ երկինքներու ուղի ամպերուն մէջէն: Սոսկեցաւ Յիսուս, և երջանկութեան երազովը չար-չըրկուող կուրծքէն սփոխանքի երկար հառաչ մը թռաւ, տեսնելով իր երջանկութիւնը Սատուոյ գլխին:

Եւ իւր յիշատակ մը Յիսուսի քայլերով իրենց ու չարչարանքներուն, Եկեղեցին առաջին օրերէն ի վեր զրկումներ ստանալու է ջերմութեանը՝ քրիստոնեաներուն համար այս եօթը շաբաթներու միջոցին, ընդհանուր անուն մը տալով անոնց — Մեծ Պահճ, որուն մէջ կը բռնվանդակուի արդէն զրկումներու նշանակութիւնը:

Սկիզբները Եկեղեցին այս տնօրինութիւնը կէտ առ կէտ ու կատարեալ խորհմտութեամբ կատարուած է բարեպաշտներու կողմէ: Բայց, ետքէն, մարդոց մարմնական տկարութիւններուն պատճառով, Եկեղեցին այնչափ թիկնեցուած է պահեցողութեան խիստ կանոնները, որոնք այսօր գրեթէ աննշան բան մը դարձած՝ մատչելի են նոյն իսկ ամենէն պղտիկին ու ամենէն տկարին:

Ասկայն, այսպիսի ազատ պայմաններուն մէջ ալ, այսօր մեր մէջէն քանի հոգի կը հետեւի Եկեղեցին այդ պատուէրներուն: Ապահովաբար շատ քիչեր. և այս պղտիկ թիւն ալ ժողովուրդին աղքատ դասակարգին մէջ, որովհետեւ այդ շրջանակին մէջ է որ կայ պահուած անխախտ հաւատքը և հոն է որ ամենէն աւելի կը դանդաղանայ ջերմութեանը ու ճշմարիտ քրիստոնեաներ՝ Քրիստոսի Եկեղեցին օրէնքներուն ու պատուէրներուն շրջափակէն: Ժամանակ մը մեր հայրերն ու մայրերը, իրենց հաւատքին ու կրօնքին պահանջներուն մէջ անթերի, ամբողջ եօթը շաբաթներ պահեցողութեամբ կ'ապրէին, և ոչ թէ մեր հիմակուան ըմբռնած եղանակով, այլ շատ աւելի խիստ, շատ աւելի դժուար կերպով, և այսպէս, իրենց կրօնական պարտականութիւնները լիովին կատարելով՝ ներքին ուրախ գոհունակութիւն մը կը զգային և սրտով, հոգիով աւելի եւս կը մօտենային մեր երկնային Տիրոջ:

Մինչդեռ հիմա, նոր սերունդը, ֆիզիքական տկարութեան պատրուակէն տակ, կը խուսափի Եկեղեցին այդ օրէնքէն: Մեծամասնութիւնը այսօր չի տար Մեծ Պահճին այն կրօնական մեծ նշանակութիւնը, զոր կուտային մեր բարեպաշտ հայրերը:

Պատճառը դարձեալ մեր կրօնական ան-

տարբերութիւնն է: Գոնէ տարուան այն միջոցին մէջ պէտք է՝ քիչ մը մէկտեղ ընել մեր չափազանց աշխարհիկ հայեացքները. ամենապարզ զրկում մը չարժեք միթէ մեր Տիրոջ յիշատակին համար: Ասկէ՞ ալ միթէ պէտք է ետ մնանք: Եւ եթէ նոյն իսկ հարկ ըլլայ նեղուել, ինչո՞ւ քիչ մը ձանձրոյթ յանձն չառնենք: Անո՞ր համար որ իր մարմինը, իր արեւնը տուաւ մեզի:

Վաղը, մեր Լատին Կաթողիկէ եղբայրները պիտի տեսնեն Ս. Զատիկը, մինչդեռ մենք տակաւին կը գտնուինք Տոնստեան շաբթուան մէջ և ճիշդ չորս շաբաթ ունինք քրիստոնէական այդ վսեմ օրուան, և մինչդեռ սակայն անդին, մեր Հայ Կաթողիկէ եղբայրները, Էնկիլթիւ, Պրուսա, Սիվալ և ուրիշ տեղեր, վաղը Ս. Զատիկը պիտի տեսնեն, ըստ Գրեգորեան Տոնմարի: Եւ երբ մենք, սակէ չորս շաբաթ ետքը, Քրիստոսի Յարութիւնը տեսնենք, անոնք արդէն Համբարձումին մօտեցած պիտի ըլլան:

Աւելորդ է երկու սուամարներու զանազանութեան պատճառաւ առաջ եկած անպատեհութեանց վրայ խօսիլ հոս, որովհետեւ շատ անգամներ ըսուած բան մը անգամ մըն ալ կրկնած պիտի ըլլանք, և արդէն ընթերցողը մեր ըսելուն պէտք չունի հասկնալու համար զանոնք:

Բայց, ուրախ ենք ծանուցանելու թէ Օրթոդոքս Եկեղեցին արդէն տրամադիր է Գրեգորեան տոմարը ընդունելու: Օրթոդոքս Եկեղեցին տոմարը առաջինը եղաւ զգալու թէ Քրիստոնէութեան մէջ անտեղի էր այն տեսակ զանազանութիւն մը, և այսօր այդ գաղափարին զործադրութեանը վրայ կը մտածէ լրջօրէն:

Կը մօտենայ վերջապէս այն բաղձառւած օրը, ուր բովանդակ Քրիստոնէութիւնը մէկտեղ պիտի տեսնէ Կաղանքը, Զատիկը, Համբարձումը եւս, որով Քրիստոսի Ս. Եկեղեցին աւելի վաղ, աւելի վսեմութիւն և աւելի խորհրդաւորութիւն պիտի ստանայ:

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՊՕԼԻՒԷՐ. — Իհիսիսարբէիս Քրիստոսի մէջ Մաթէան զաղէթաւընն պիւր մուհարրիբիյէ միւսաղաթըննաւ, «Աֆրիգայը ձէնուպիւնին անվարը հաղըրէսի իւզէրինէ նէ տիւնիւնտիւնիւմիւս սօրոսեօրսուսուղ: Իշթէ ճէվապըմ: Պէնիւմ էֆքեարըմ վէ իւմիտէրիւմ տէյիշմէմիշ տիր: Մուհարէպէտէն էվլէլ սէօյլէտիքըրիմի թէքըր իւտէրիմ Գալիէն ինանըրմքի ձէնապը Ալլահ քէնտի ճէմնաթընը ասլա երկաւէն պրազմանաճաղ տըրո տէմիշ, վէ միւսաղաթընը թէքմիլ պուէսասա պիւնա իտէրէք, շէօյլէ խաթիմէ վէրմիշ տիր:

«Ժիւմհաբիւնէթըրիմիլ՝ Ինկիլթէրրանա պիւրէշմիլ տիր, վէ պիւզմէմէքթիմիլի վէ միլիէթիմիլի զայլ իթմիշիլ տիրօրար: Պու պիւրէշմէ՝ ձէնապը Ալլահըն նաղարընտա հիշ տիր Մուհարէպէ խիթամ պուէտու, սուէճ իպդա իտիւտի, վէ պիւզտէն էշքըտա փըրգալարը գալար տիրօրար: Փաղաթ հաղըրէթ՝ պուշըն մուղայրի տիր: Պիւզ, աղար սուէճ իթմէյի թէքիլի, վէ իսթիքալըմիլ սաթըլը պիւր մալ տըր կիպի, պուշըն երկինէ, պիւզ, աֆիլըգ վէ ազլէճէ մուսվէնէթ վատ իտիրօրար: Խայր պիւթիւն տիրանանըն խաղիւնէլէրի իսթիքալըմիլ տէքէմէղըր, չիւնքի օ իսթիքալը պիւզէ վէրէն ձէնապը Հաղըր տըր: Պէյն էլաիւէլ հաթէմ մէճիլիւնէ վէ հիւքիւմէթըրիւն վիճտանընա միւրաճաթ իթտիր, Լաքին յիմիլիյէ տէկին պիւզի տիրէնէն օլ-

մատը Մէյիսուսմուսուղ: Ասլա: Ալլահ՝ օ հիւքիւմէթըրի չաղըրտըղընտա, իթաթաթ վէ կէսաթէրտիլի թարիգէ սալիք օլմանա մէճպուր տըրլար: Ինկիլիլ հիւքիւմէթի տէաչըգտա գալմանաճաղ տըր: ձէնապը Ալլահ՝ հաթէմ թէքիլիլիլի գապուլ իթմէսիւնի էմր իյլէնէճէք տիր: Օլ վաղըթ Ինկիլիլ հիւքիւմէթի վէ ճէմնաթըն՝ իրատէր Իլահիէ գաղընսընտա պաշէնէճէքըրէ, կէօղըրիի տաչաճաղար վէ նէտամէթէ կէլէճէքըր տիր: Պէօյլէ եալըմասընը ձէնապը Հաղըրտան տիրէրիմ Պիւզ չօգ հաղըրըլըլար վէ զուլմար չէքտիր: Ինկիլիլ ճէմնաթընըն իսթալարընա աճըրըմ: Եանըրըլըլարը իյնի կէօղըրիինն ալըմասընա տուա իտէրիմ: Պու մուհարէպէ՝ Ինկիլթէրրանըն սուֆուսա վէ ազլէճէ բէք չօգ զարա: Ընըր մուհար օլտու: Եէրլիլէրտէն մաատա, Ինկիլթէրրա՝ մէմէքէթիմիլիլ 250,000 նուֆուսըլ պիւր օլտու սաղլաօր քի, մուհարէպէ վէ խաթալըլար երկիւնտէն թէլէթ օլուօրլար: Ինկիլթէրրա էվլիլը ումարը վէ վիւքէլար, հաղըրէթի կիլիլէօրլար: Հաղըրէթ մէյաւնա չըլար իսէ, Ինկիլթէրրա, քէնտի էվլիլը ումարընտան ալտանըլ օլտուլը իշին, հիճալընտան դըղարաճաղ տըր: Պիւզմ իսթիքալըմիլ ձէնուպը Աֆրիգատա միւսալէհա իլէ գապիլի իսթիքաճ տէյիլ տիր տիրօրլար: պիւրալ, էկըր իսթիքալըմիլ գապուլ օլուսմալ իսէ, մուհարէպէ ապլ խիթամ պուլմանաճաղ տըր, վէ ձէնուպը Աֆրիգատա տաիմա գաղըրըլըլը հիւքմ իտէճէք տիր:

«Ինկիլթէրրա, պու մուհարէպէ երկիւնտէն, հէր կիւն թամիլի նաղապիլ գալէթա ուղարաօր: Բօլիլթիգաճա թէնտիր խալիլէ էքսիլիօր: ձէնապը Հաղըրտան, պիւզմ իյնի իճրա իթտիրի միւսէրիլէրէ, պիւր տէ Ինկիլիլիլիլ կէօղըրիինն ալըմալ միւսէրիլիլիլ իլալէ իյլէմէսի տիրէրիմ Ալլահ տուամըլը գապուլ իյլէնէ:

Պրիւսէլտէն ալընա պիւր թէլէկրաֆա կէօրէ, բէիս Քրիստոսի Պէնըրիլ իսթիքալըմիլ թալէպ վէ Ինկիլթէրրանըն հիմանէլիլիլ բէտա իթմէքէ պէրապէր, Աֆրիգանտէրիլիլիլիլ ումարմիլիլիլ վէ Պէրիլիլիլիլիլ նին թարա իտիլմէսիլիլ տաիլ սուէհա էսաա գօյմագտա տըր:

Լօնարատան պաթէլէկրաֆի շար օլուստըլընտանէղարէն, դալալէտըլար մուհարէպէն իսթիլմ վէրմէք օլուստիլտէ օլարըլընտան, վէ իշպու մագսէլէ պալը միւսաալէքարըլըլար իթմէնէ գալար վէրտիլիլիլտէն, պու պապտէ իճրաի միւսապէրէ իյնի Լ. Ուօլըլէյն մէքընիլիլիլիլ թէքալիլ իթա իյլէմիշ տիր: Պիւզալ կիւնտէն պէրի էվլիլը գաղէթալարընտա, սուէլըն աղտ օլուսաճաղընա տաիլ միւսալէլար վէ իւմիլէր կէօրիլմէքտէ տիր:

ՍԷՍԻԼ ՐՕՏՕՐՆ ՎԷՖԱՅԻԼ. — Աֆրիգայը ձէնուպի մուհարէպէսիլտէն պէրի խալիլ չօգ տէֆա իշիլիլիլ օլալ Սէսիլ Րօտա՝ քէնտիլիլիլիլ իւքիւնիլիլիլ մէքըրիլիլիլ կէլէն կիւն, հէնուլ 48 եալընտա օլարըլը հալտէ վէֆաթ իթմիլ տիր: Չալըլիլիլըլ վէ սէպաթ ումէթ տէնէթի էֆքեարա նիւմուսն օլալ պու զաթ՝ 1871 սէնէսիլտէ, 17 եա-

լընտա իքէն, սէֆիլ վէ ֆաղիլ օլալաղ, գարտալըլա պիլիլիլիլ իւմիտ Պրուսնա կիտէրէք, իքի սէնէ գարաֆընտա մուհիմի պիւր մէվլիլիլ սահիպ օլմուշ տուր: Քէմպէրիլիլիլ պիւր էլմա մատէնի թասարուֆ իտէրէք, Ինկիլթէրրանա ալտէթէլ, Օգաֆօրտ Տար իւլ ֆիլիլիլիլ տէվալ իյլէմիշ, վէ 10 սէնէ սօնրա Քիմպէրիլիլիլ քեաթէիլ մատէնըրէ սահիպ օլարաղ, պիւր էլիլ պիւր սէրմանէտա օլմուշ տուր: 1890տա իւմիտ Պրուսն միւսթէմիլիլէսի պաշ վէքիլ օլուպ, Մաթապէլէլէրիլիլիլիլիլ հիւքիւմէթիլիլիլ գապթը ալթընա ալըլարա Միւսալէլէյն Պրանտա, իթալիլ, Պէնիլգա, Մըրըր վէ Մուսանտա սէյահաթ իթտիլիլիլիլիլ, ձէնուպը Աֆրիգա եալըլա նաթըր էհիլէ կէօթիլիլիլիլ իւքըրէ, Սըր էտկար Վիլիլիլիլիլ Տէրիտաալթէթտէ Օսմանըլ պանգաղ տիրէթօլըլըլըլ գէմանընտա, պիւր քէրը տէ Իսթանպուլ կէլէրէք, Լիւնիլ իլիլիլիլիլիլ նիլանը Մէնիլիլիլիլ նայիլ օլմուշ տըր:

Սէսիլ Րօտա՝ ձէնուպը Աֆրիգատա աղաղ պաստըլը երկէրտէ տէմիլ եօլար, թէլէկրաֆ թէլէրի վէ տաիլ միւսալիլաթընաֆիլիլիլ իթմիլիլիլիլ վէ պիւր իսթիլիլիլիլ աղըլար, օլ գըլթանըն հէր թարաֆըն՝ Ինկիլթէրրանըն հիւքմիլ ալթընա ալըլըմագտան իպարէթ օլուպ, հաթթա թրանտալ մուհարէպէսիլտէ, Ինկիլթէրրա միւսթէմիլիլիլիլ նաղըլը Մ. Չէմպէլէն իլէ պէրապէր, քէնտիլիլիլիլ մէտիլիլիլ պուլմուշ, վէ պու մուհարէպէսիլիլիլ քէնտիլ արգուսուլ վէճէնէ եաղըն գէմանտա իթմալ պուլաճաղըն գանն իթմիլ իսէ տէ, պու գաննընտա եանըլըլըլ վէ նէթիլիլիլ հարալը կէօրիլիլ վաղթը օլմագտան թէրքի հաթթա իյլէմիշ տիր:

ՐՈՒՍԻԱՍՏԱ ԽԻԵՍՆԷԻԻ ԻՇԻ. — Րուսիանըն ասքէրի էսարըրը Սլմանիտա սաթմիշ օլալ Կիմիլիլ հապուստանէն քէնտիլիլ թէլէֆ իթտիլիլ իլալալիլ թատիլ օլուսմալըլ տըր:

Շուէստաէ Բարիտաէ հէր քէսին պահա իթտիլիլ մէսէլ՝ Կրիմիլ խիտանէթի երկիւնտէն Պրանտա իլէ Րուսիանըն ասքէրիլէ թէտպիլթէրիլիլ նէ տէքէճէ գալար կէլմիշ օլմալըլըլ քէյիլիլիլիլիլ տիր: Լաքին մէհաֆիլիլ իլալալիլիլիլ իլ թէմալիլիլիլ կիլիլիլ սաղլանընտա Պրանտա էրքանը հարալընտա մուհիմի պիւր մէվլիլիլ օլալ պիւր ժէնէրալ Կօլուս զալէթալըն պիւր մուհարէպէսիլիլիլիլ «Պրիլիլիլիլ տէֆա տէյիլ տիր քի, Րուսիա վէ Պրանտա, Պրանտա իլէ Ալմանիլա պէյնիտէ պիւր մուհարէպէ գուհալիլիլիլ իճրա իտէճէքըրիլ ապէրիլ թէտպիլթէրիլ թէպտիլէ մէճպուր օլուստըլար պուլմանա էվլէլ տէ պալըլ պօլպօղալըլըլ իլէ Ալմանիլա հէր շէյիլ անլալըլ տըր: Ալմանիլա՝ պու մագսէտ իյնի բէք չօգ մէսարիլ իթմէքտէ տիրէր: Պրանտըլ էրքանը հարալըլ պիւր գէմանտան պէրտա պու շէյիլէրէ բէք չօգ տիրգաթ իտիրօր իմալ Կիմիլիլ շէրիլիլիլիլ իւքիւնիլիլիլ Պրանտա իլէ Րուսիանըն բալալարըն Ալմանիլա թէպիլիլիլիլիլիլ գալալըլ վաղթըլըլ օլմալըլըլըլ տիրալ տէմիշ տիր:

Պու մէսէլէյի Րուսիա հարալիլ նաղըրընըն Չարա պիլիլիլիլիլիլ էսանտա, միւսալիլիլիլիլ ֆէվլէլալտէ հիտալթէլէնտիլիլիլիլ էրօ տըր Բալիլ եալմիշ տըր: Շէօյլէ քի իմքէրալթըլ պիւնիլ իշիլիլիլ իշիլթմէլ, «Սիւնըրիմ»

23. — Տաիրէի թահսիլիէնէն սէնէի հաս-
տէէ էմվալի՝ օ սէնէնին շուպաթ (գիտար.)
հհասէթիէն գատար թէմամէն պիթթահսիլ
ռումմէի լազրմէ իյֆա իտիլմիզ օլաճաւ:

(Stylus)